

Bijlage 2

Resultaten leerlingvragenlijst vierde leerjaar (april 2015)

Monitoring vernieuwde examenprogramma aardrijkskunde vmbo

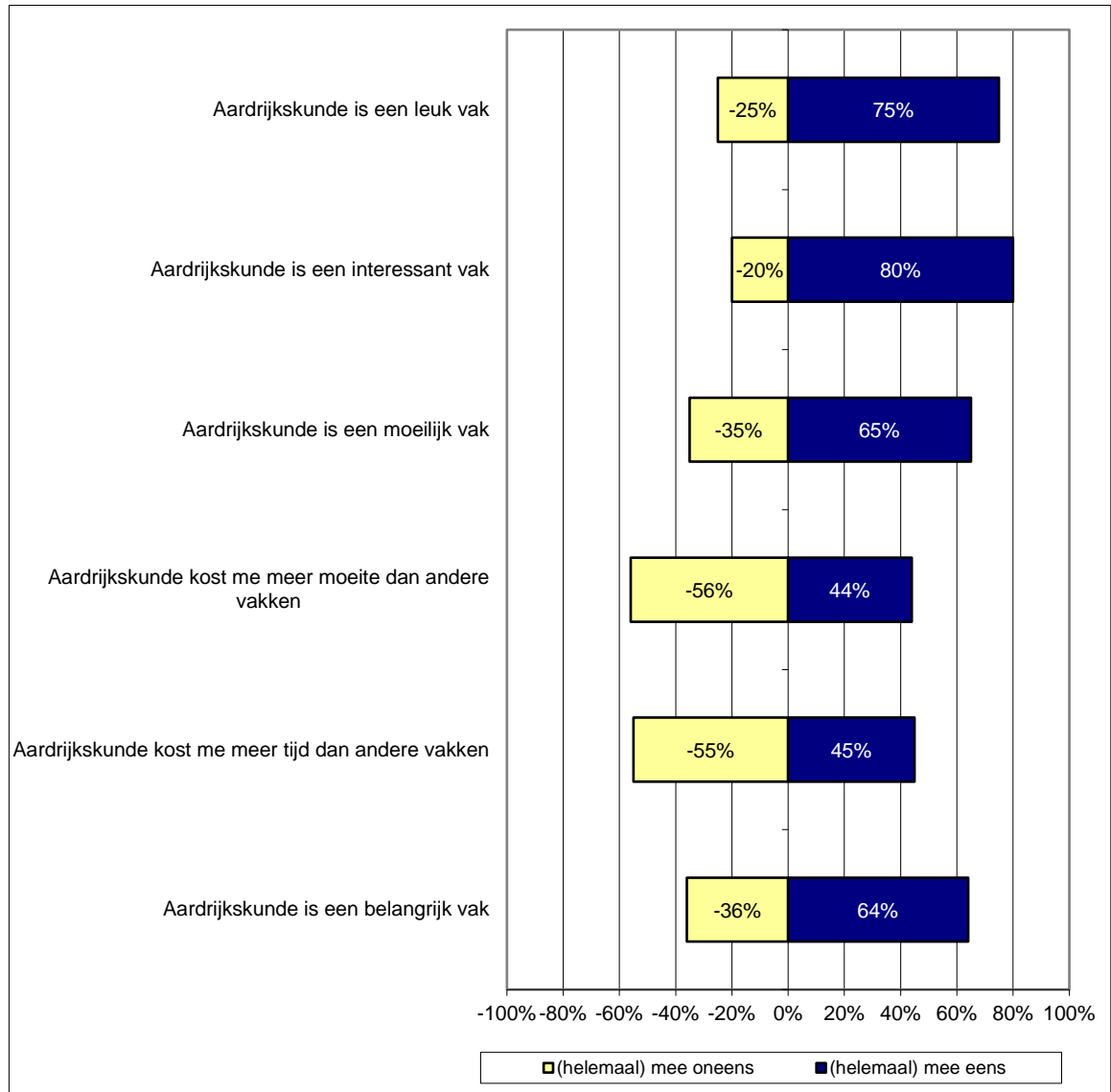
Oktober 2015

*Han Noordink
Frederik Oorschot
Elvira Folmer*

Toelichting:

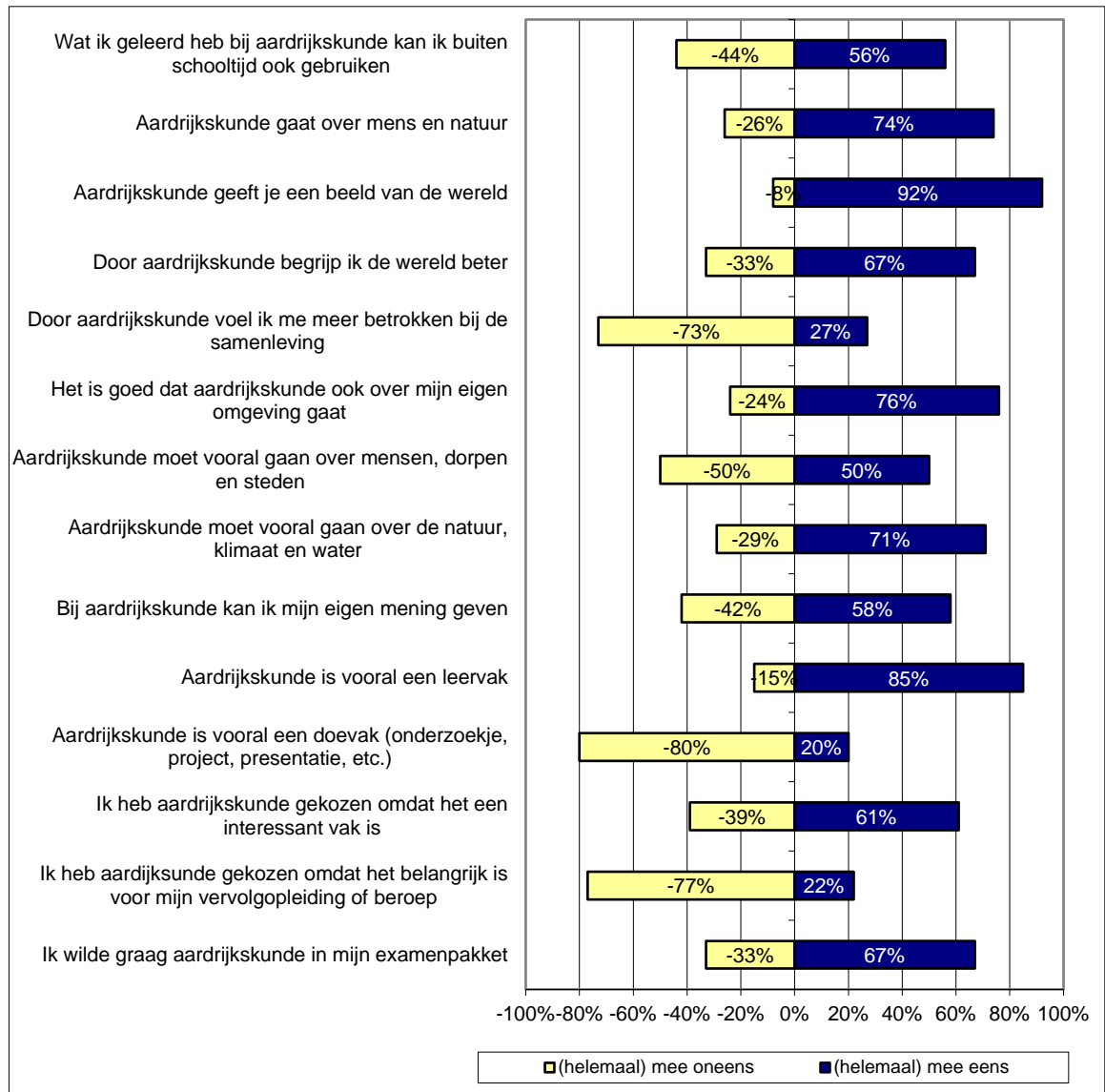
De enquête is in april 2015 gehouden onder 619 leerlingen vierde leerjaar vmbo (28 scholen)

Diagram 1: Wat vind je van aardrijkskunde?

- Driekwart van de leerlingen vindt aardrijkskunde een leuk vak.
- Acht op de tien leerlingen vinden aardrijkskunde een interessant vak.
- Twee derde vindt aardrijkskunde moeilijk.
- Iets minder dan de helft vindt dat aardrijkskunde meer moeite kost dan andere vakken en dat het meer tijd kost dan andere vakken.
- Twee derde vindt aardrijkskunde een belangrijk vak.

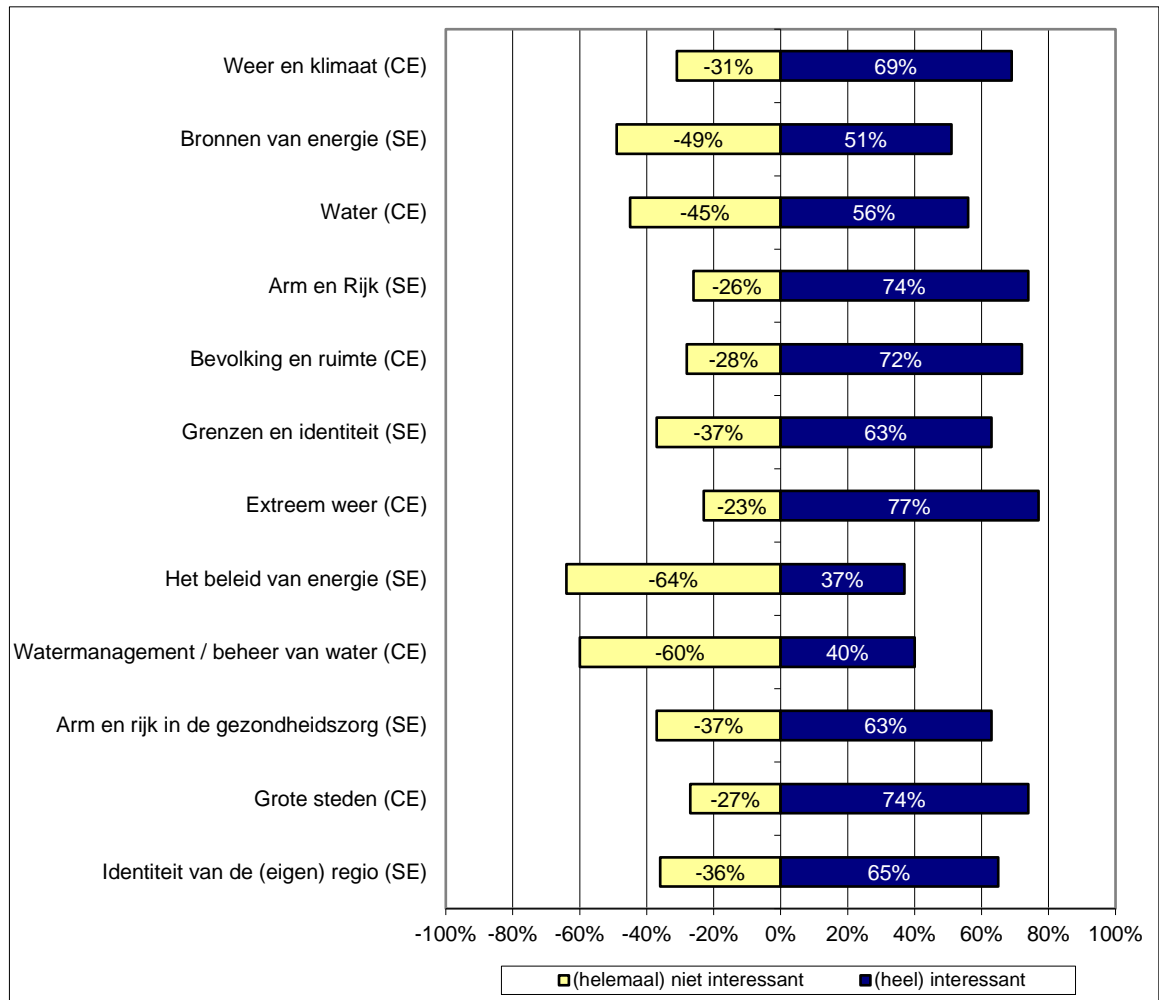
Diagram 2: Wat vind je van aardrijkskunde? (vervolg)

- Iets meer dan de helft van de leerlingen vindt dat wat je bij aardrijkskunde leert ook buiten schooltijd te gebruiken is.
- Driekwart vindt dat aardrijkskunde over mens en natuur gaat.
- Negen op de tien leerlingen vinden dat aardrijkskunde een beeld van de wereld geeft.
- Twee derde van de leerlingen vindt dat je door aardrijkskunde de wereld beter begrijpt.
- Slechts een kwart voelt zich door aardrijkskunde meer betrokken bij de samenleving.
- Driekwart vindt dat het goed is dat aardrijkskunde ook over de eigen omgeving gaat.
- Ongeveer de helft van de leerlingen vindt dat aardrijkskunde vooral over mensen, dorpen en steden moet gaan.
- Ruim twee derde vindt dat aardrijkskunde vooral over de natuur, klimaat en water moet gaan.
- Zes op de tien leerlingen vinden dat je bij aardrijkskunde je eigen mening kan geven.

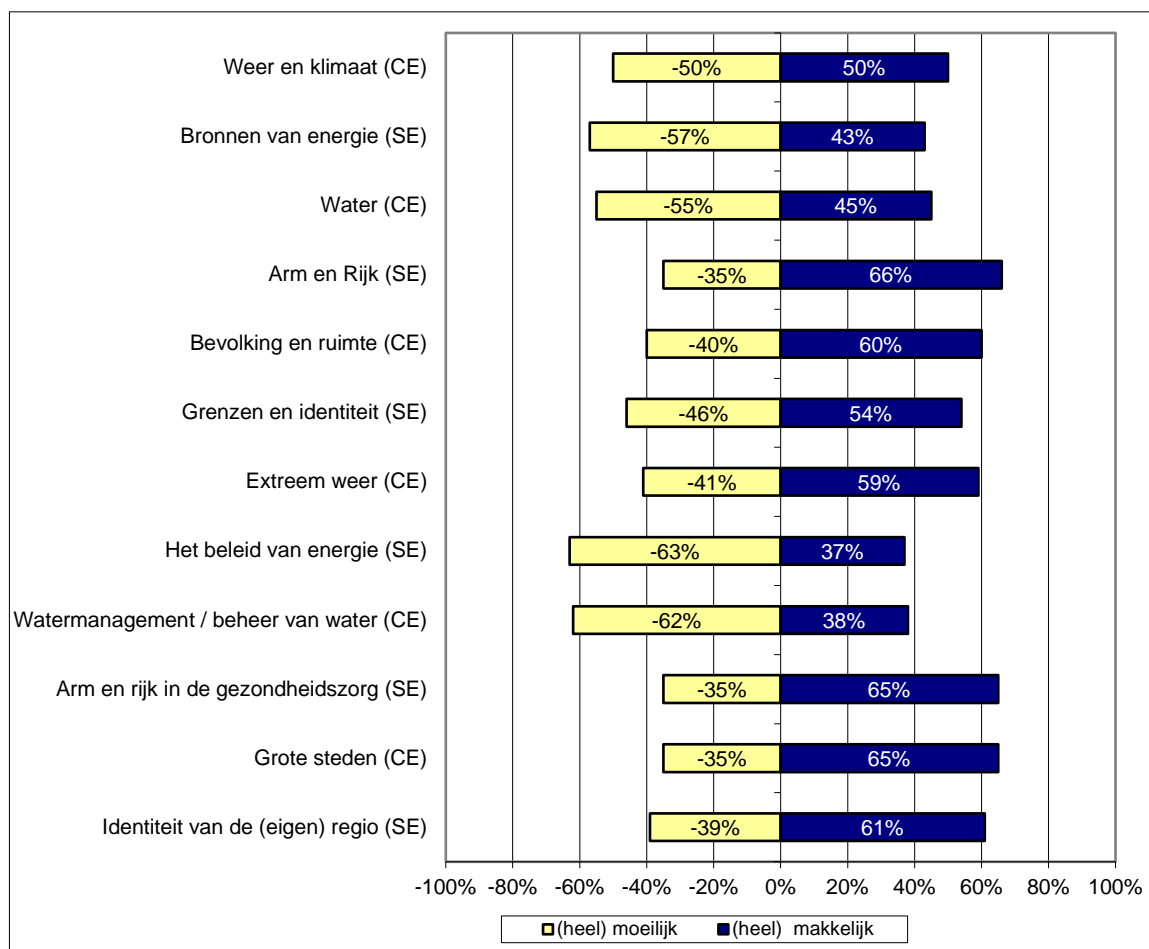
- Leerlingen vinden aardrijkskunde vooral een leervak en geen doevak (85% vindt aardrijkskunde vooral een leervak; 80% vindt aardrijkskunde niet vooral een doevak).
- Vier op de tien leerlingen geven aan dat aardrijkskunde is gekozen omdat het een interessant vak is.
- Driekwart heeft aardrijkskunde niet gekozen omdat het belangrijk is voor de vervolgopleiding of beroep.
- Een derde wilde aardrijkskunde graag in het examenpakket.

Diagram 3: Examenonderwerpen interessant?

- Onderwerpen die de meeste leerlingen interessant vinden (in volgorde):
  - Arm en rijk;
  - Bevolking en ruimte;
  - Weer en klimaat.
- Voor de onderwerpen Water en Grenzen en identiteit geldt dat er meer leerlingen zijn die het interessant vinden, dan leerlingen die het minder of niet interessant vinden. Voor Bronnen van energie geldt dat ongeveer evenveel leerlingen het interessant dan wel oninteressant vinden.
- Casussen (alleen voor gl/tl) – die de meest leerlingen interessant vinden (in volgorde):
  - Extreem weer;
  - Grote steden (beide onderwerpen worden ongeveer even belangrijk gevonden);
  - Identiteit van de eigen regio;
  - Arm en rijk in de gezondheidszorg.
- Casussen die minder interessant gevonden worden:
  - Beleid van energie;
  - Watermanagement/beheer van water.

Diagram 4: Examenonderwerpen moeilijk?

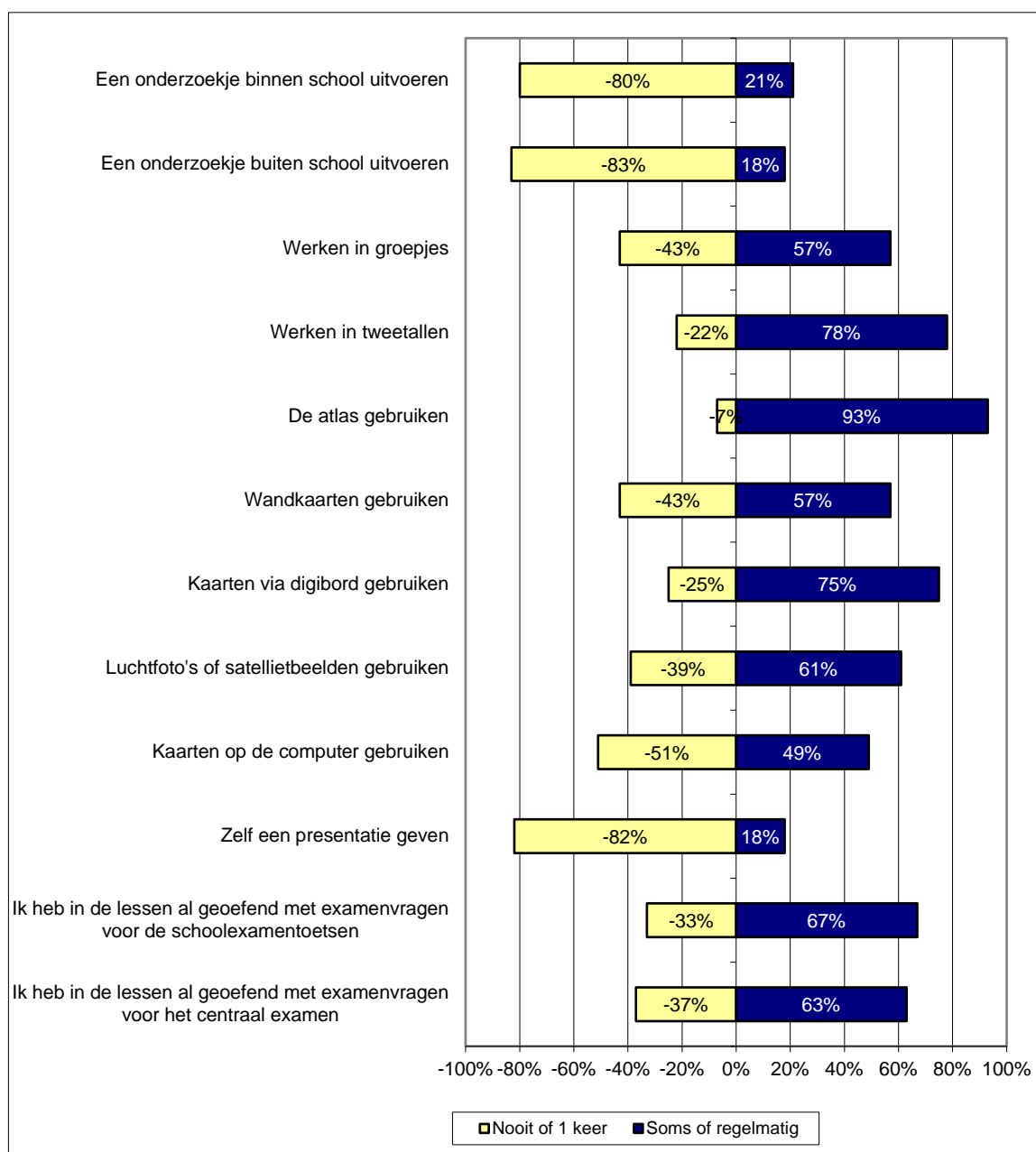

- De onderwerpen¹ die door iets meer leerlingen als makkelijk worden ervaren (in volgorde): Arm en rijk en Bevolking en ruimte.
Bronnen van energie en Water worden door iets meer leerlingen als moeilijk ervaren.
- De casussen² (alleen gl/tl) die door iets meer leerlingen als makkelijk worden ervaren (in volgorde): Arm en rijk in de gezondheidszorg, Grote steden, Identiteit van de (eigen) regio, Extreem weer.
De casussen die vaker als moeilijk worden ervaren: Beleid van energie en Watermanagement/waterbeheer.

¹ Examenonderwerpen zijn: Weer en klimaat; Bronnen van energie; Water; Arm en rijk; Bevolking en ruimte; Grenzen en identiteit.

² Examencasussen zijn: Extreem weer; Energiebeleid; Watermanagement; Arm en rijk in de gezondheidszorg; Bevolking en ruimte in grootstedelijke gebieden; Regionale identiteit.

Diagram 5: Wat doe je bij aardrijkskunde?

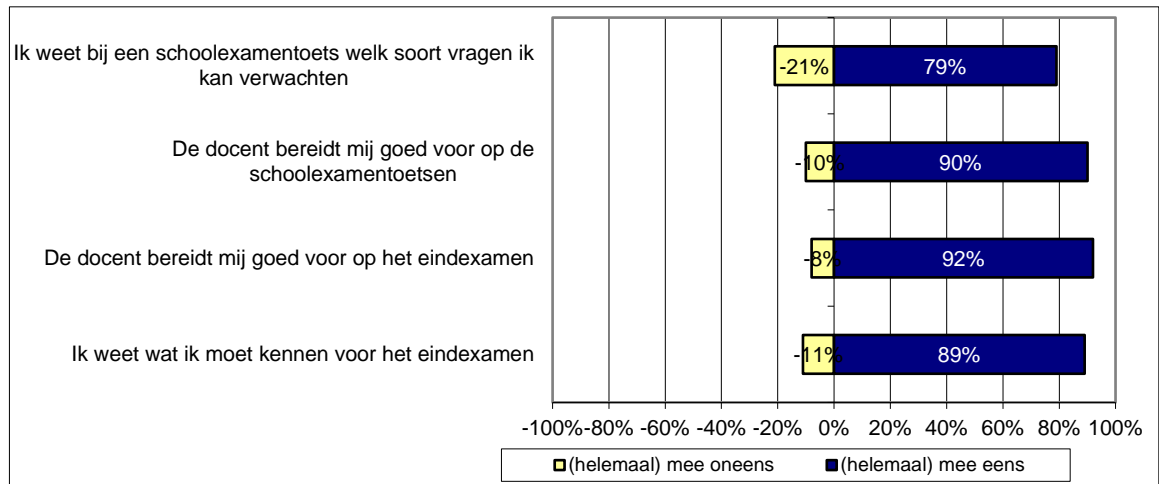

- De helft van de leerlingen heeft nooit een onderzoekje binnen school uitgevoerd. Bijna 30 procent een keer.
- 44% van de leerlingen heeft nooit een onderzoekje buiten de school uitgevoerd. Bijna 40 procent een keer.
- Bijna zes op de tien leerlingen werken soms of regelmatig in groepjes. Een kwart van de leerlingen nooit.
- Driekwart van de leerlingen werkt soms of regelmatig in tweetallen.
- Bijna alle leerlingen gebruiken soms (ruim een derde) tot regelmatig (bijna zestig procent) de atlas.

- Een kwart van de leerlingen geeft aan dat wandkaarten nooit gebruikt worden. Bij een op de zeven gebeurt het regelmatig; bij ruim vier van de tien leerlingen soms.
- Kaarten via het digibord worden iets vaker gebruikt dan wandkaarten. Bijna de helft geeft aan dat dit soms gebeurt. Een op de zes geeft aan dat dit nooit gebeurt.
- Bijna de helft van de leerlingen heeft soms luchtfoto's of satellietbeelden gebruikt.
- Dertig procent heeft nooit kaarten op de computer (bijvoorbeeld Google Maps) gebruikt.
- Ruim de helft heeft nooit een presentatie gegeven. Een op de vier heeft dit een keer gedaan.
- Ruim veertig procent heeft soms met examenvragen voor schoolexamentoetsen geoefend. Een op de vier leerlingen heeft dit regelmatig gedaan.
- Bijna vier op de tien hebben soms geoefend met examenvragen voor het centraal examen. Een op de vier leerlingen heeft dit regelmatig gedaan.

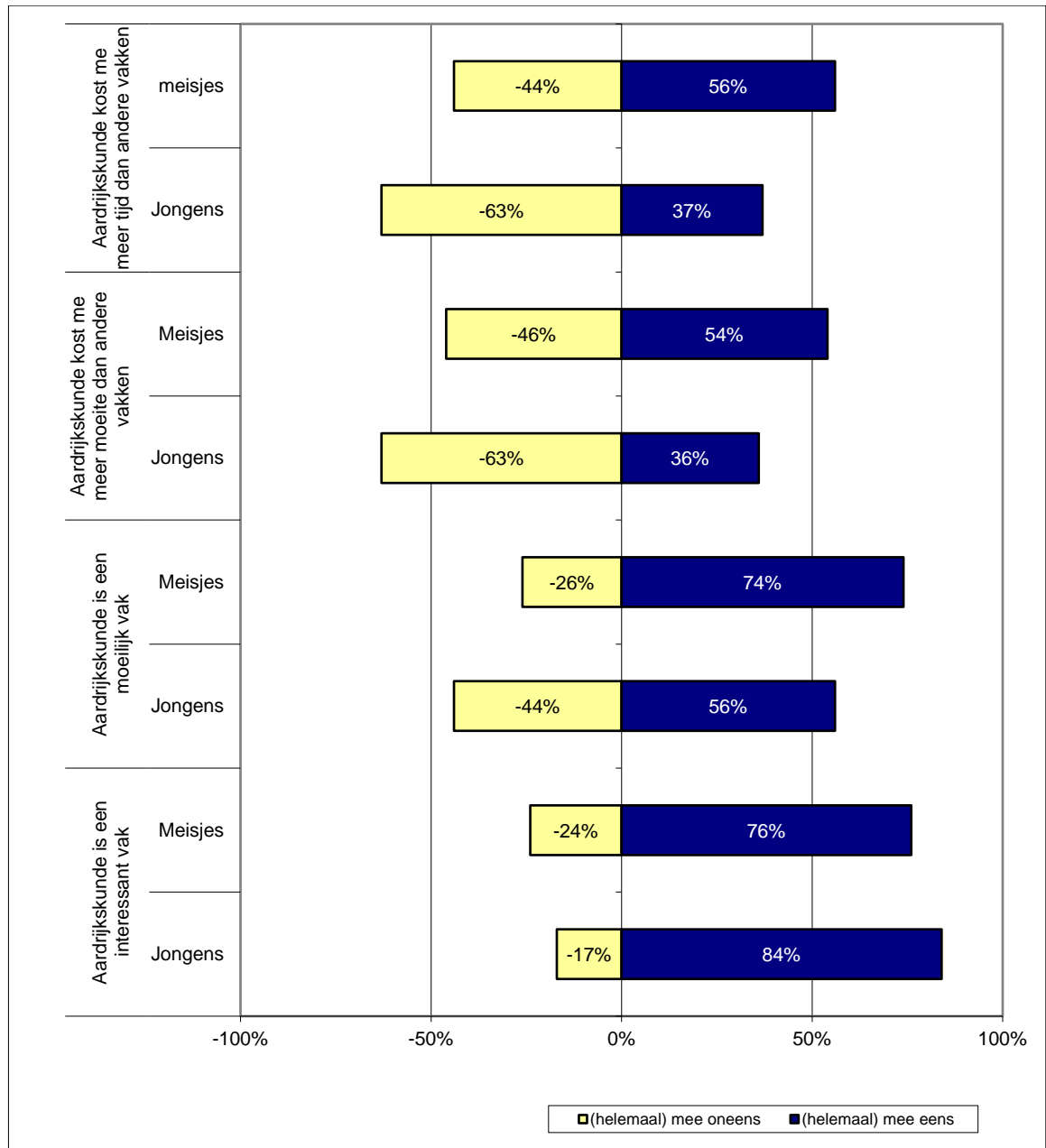
Diagram 6: Voorbereiding op het examen

- Tachtig procent van de leerlingen geeft aan dat ze weten welk soort vragen ze kunnen verwachten bij een schoolexametoets.
- Negen op de tien leerlingen geven aan dat de docent hen goed voorbereidt op de schoolexametoetsen en op het eindexamen en denken te weten wat ze moeten kennen voor het eindexamen

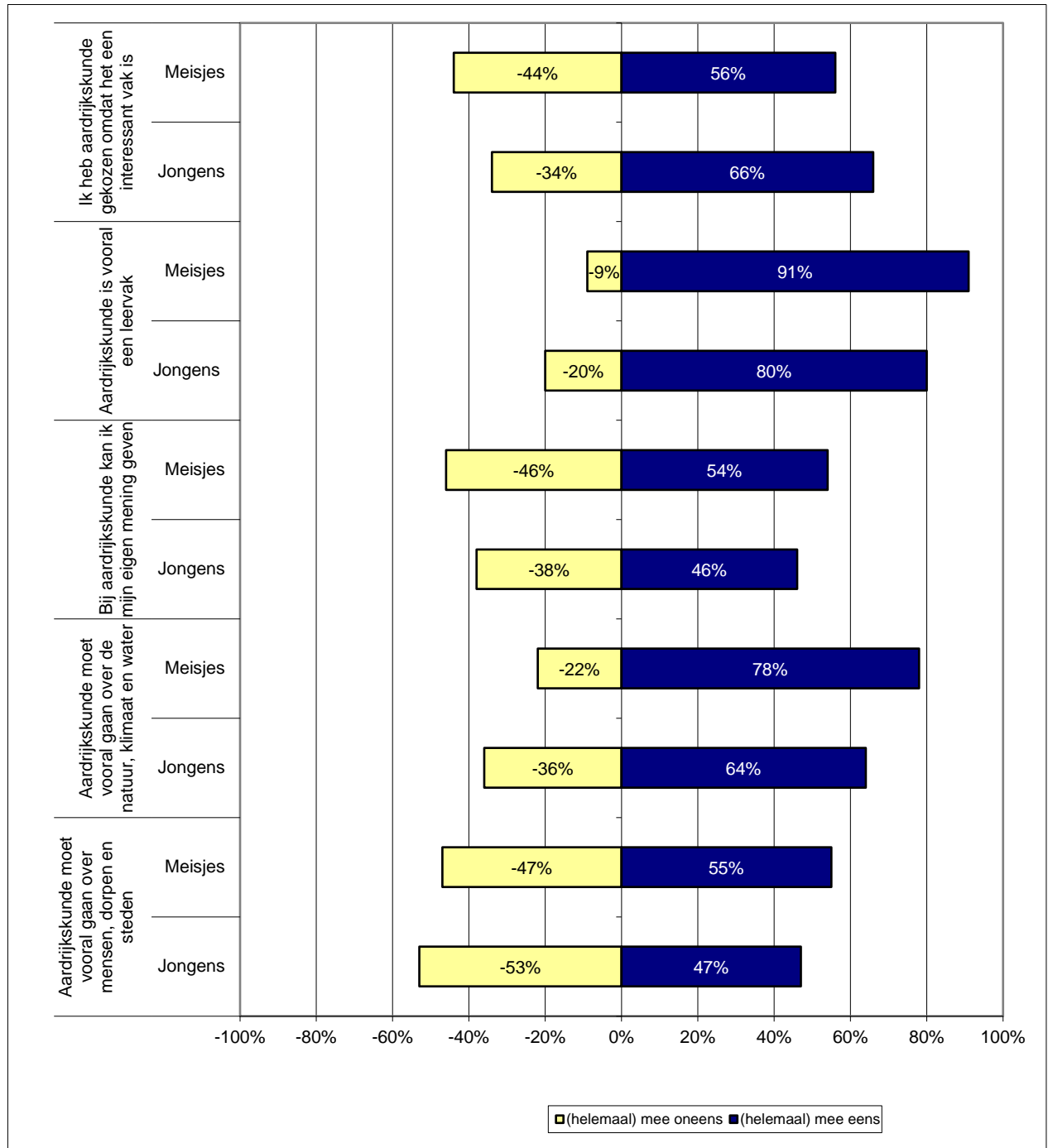
Significante verschillen tussen jongens en meisjes

Diagram 7: Wat vind je van aardrijkskunde?

- Meisjes vinden aardrijkskunde iets vaker een moeilijk vak. Ze geven vaker aan dat het vak ze meer moeite kost dan andere vakken en meer tijd kost dan andere vakken.
- Jongens vinden het vak iets vaker interessant.

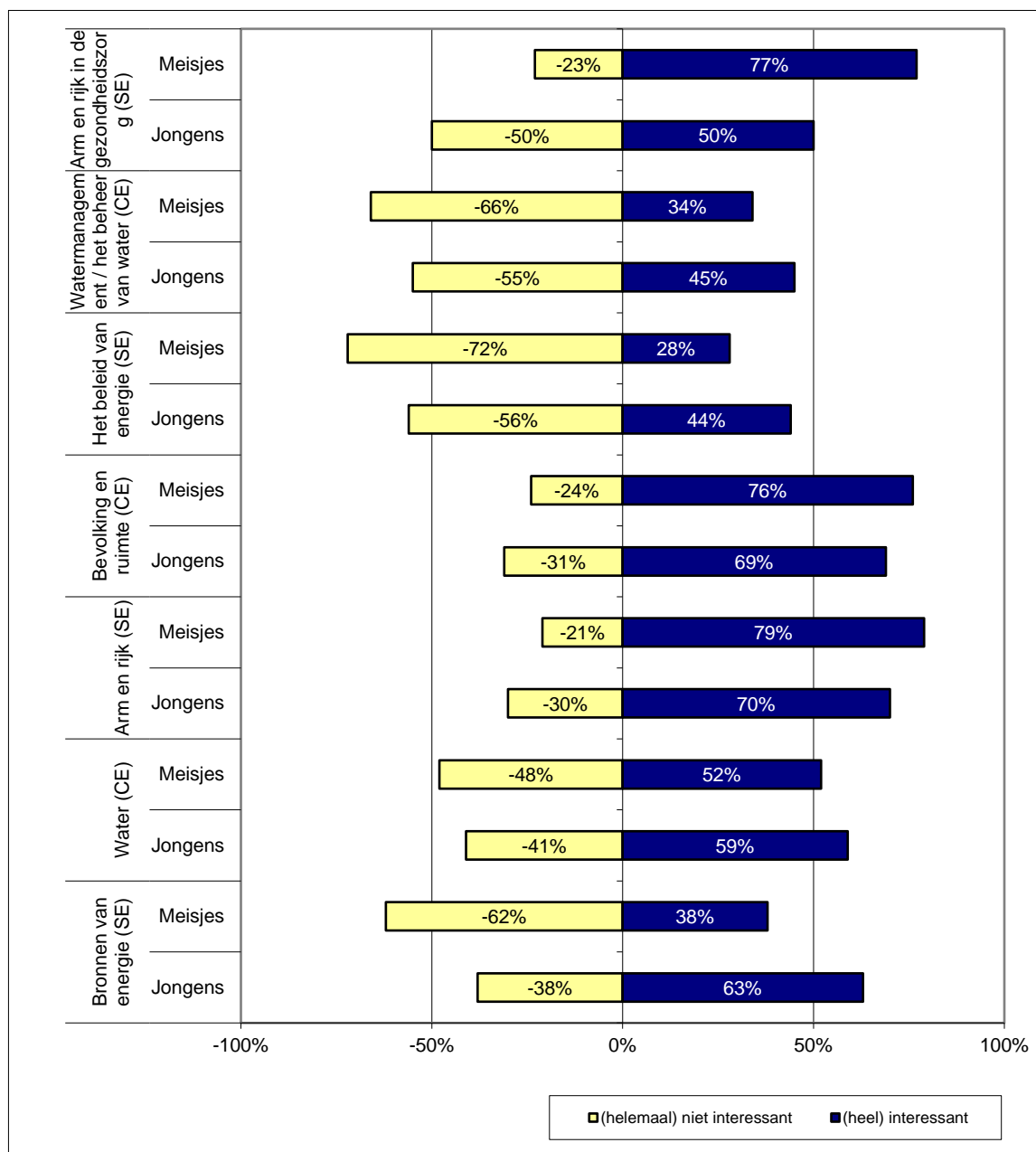
Diagram 8: Wat vind je van aardrijkskunde? (vervolg)

- Jongens geven iets vaker aan dat ze aardrijkskunde hebben gekozen omdat het een interessant vak is. Dit kan wellicht verklaard worden uit het feit dat jongens relatief meer in de sector Economie zitten en er daar bewuster voor kiezen; meisjes zitten naar verhouding meer in de sector Zorg en Welzijn en aardrijkskunde zit hier al vaker 'standaard' in het pakket.

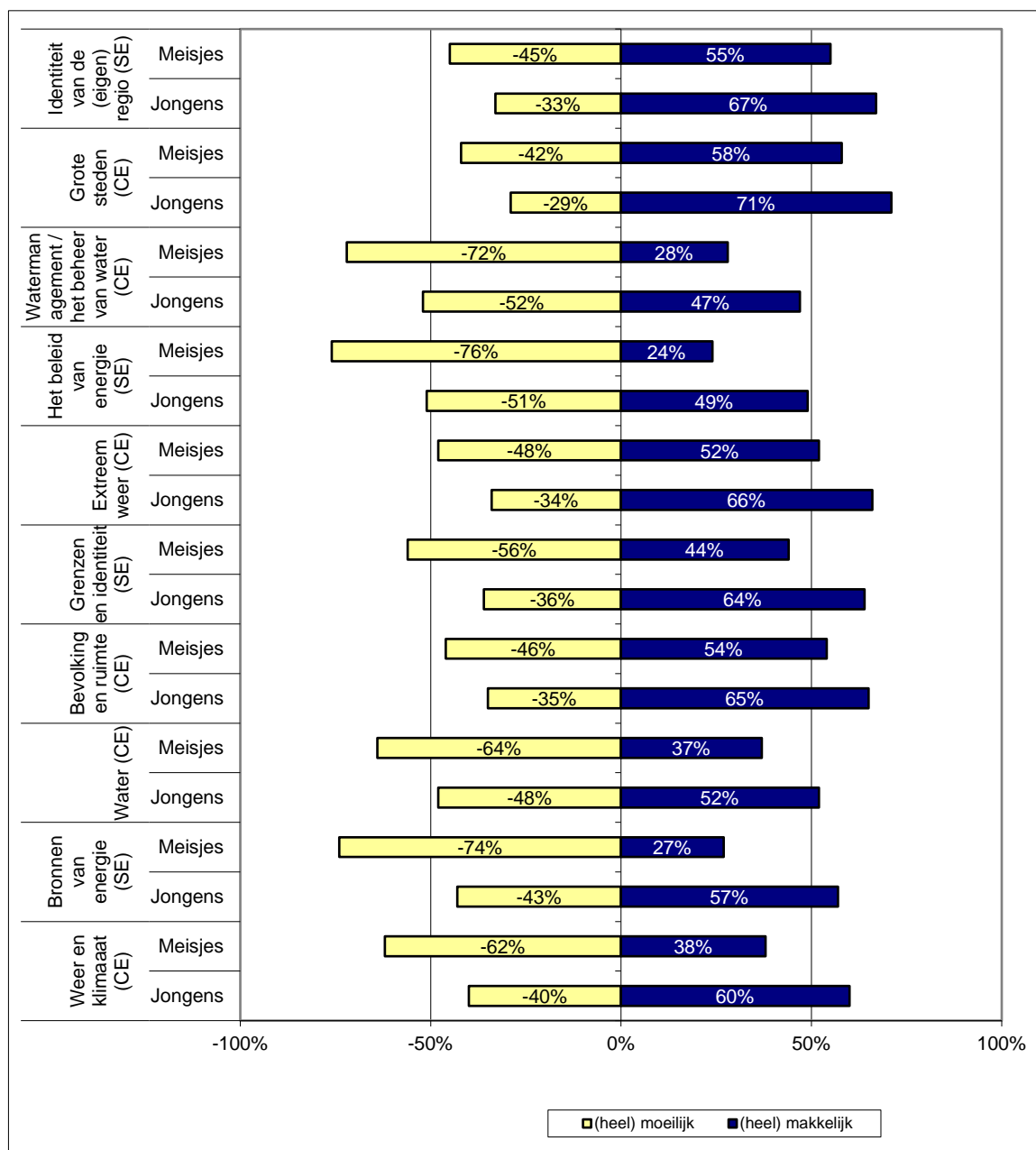
- Meisjes vinden iets vaker aardrijkskunde vooral een leervak; dat je er je eigen mening kunt geven; dat het vooral moet gaan over natuur, klimaat en water.

Diagram 9: Examenonderwerpen interessant?

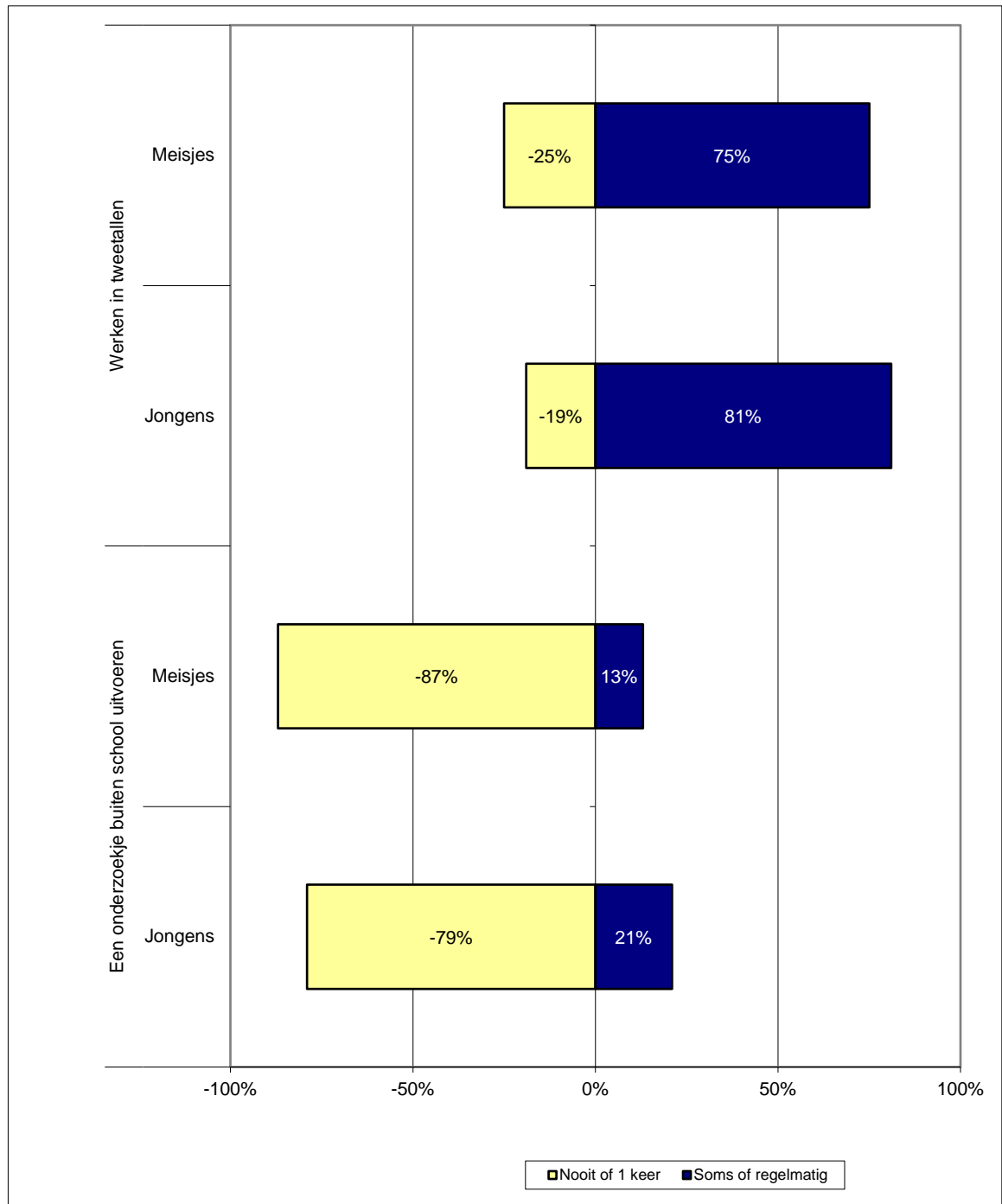
- Opvallend is het grote verschil in waardering voor het onderwerp Bronnen van energie. Jongens vinden dit in meerderheid interessant; meisjes in meerderheid oninteressant.
- Ook relatief groot is het verschil in interesse voor het onderwerp Arm en rijk in de gezondheidszorg. Meisjes vinden dit in zijn algemeenheid veel interessanter dan jongens.
- Verder scoren de volgende onderwerpen (iets) beter bij jongens: Watermanagement/beheer van water; Energiebeleid; Water.
- De volgende onderwerpen scoren (iets) beter bij meisjes: Bevolking en ruimte; Arm en rijk.

Diagram 10: Examenonderwerpen moeilijk?

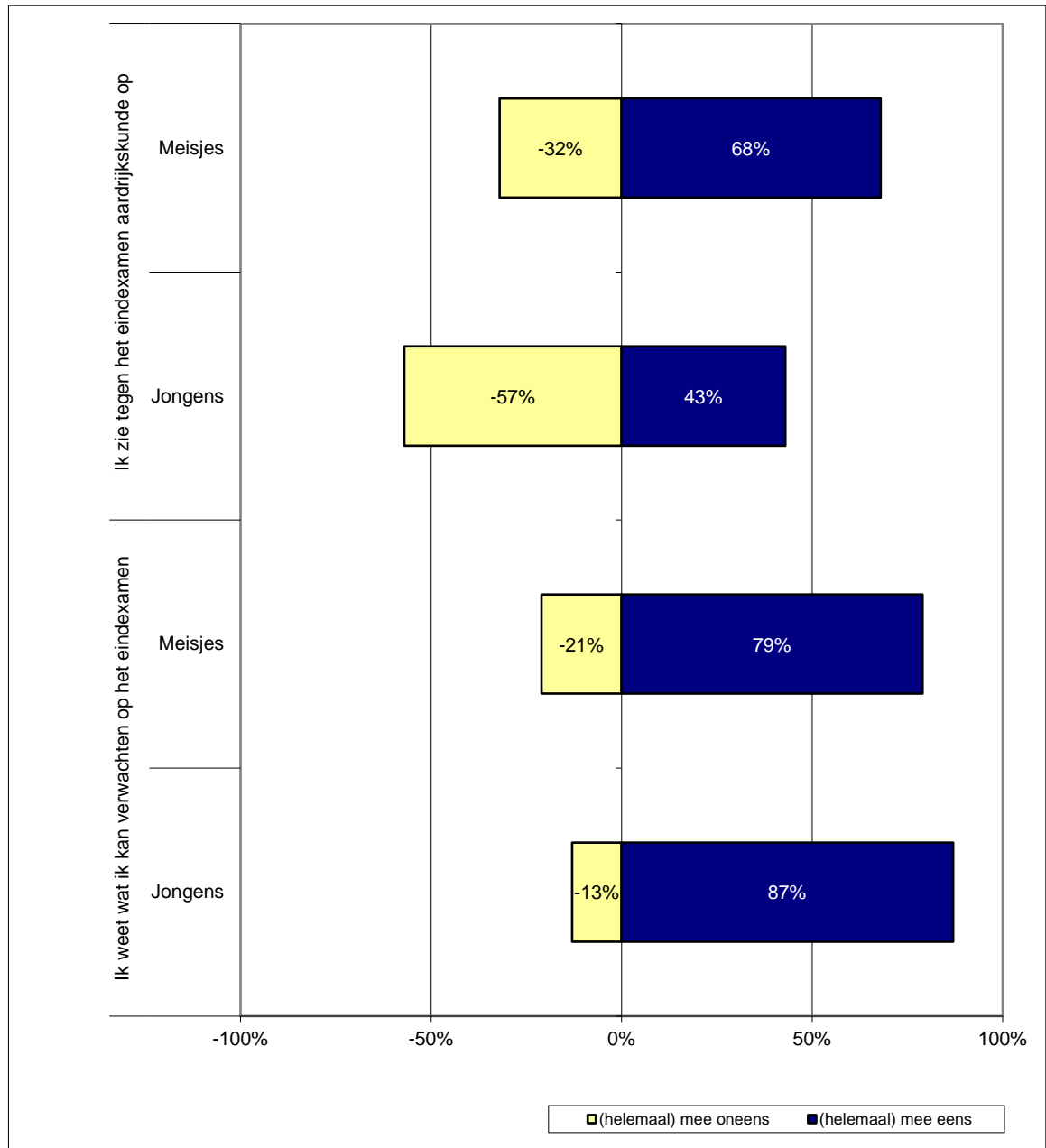
- Meisjes geven bij alle onderwerpen vaker aan dan jongens dat ze het moeilijk vinden. Het sterkst speelt dit bij de casussen Watermanagement/waterbeheer; Beleid van energie; en de onderwerpen Grenzen en identiteit; Bronnen van energie; Weer en klimaat.

Diagram 11: Wat doe je bij aardrijkskunde

- Meisjes geven iets minder vaak aan dat ze bij aardrijkskunde soms of regelmatig in tweetallen werken
- Meisjes geven iets vaker aan dat ze nooit of maar een keer een onderzoekje buiten de school hebben uitgevoerd.

Diagram 12: Voorbereiding op het examen

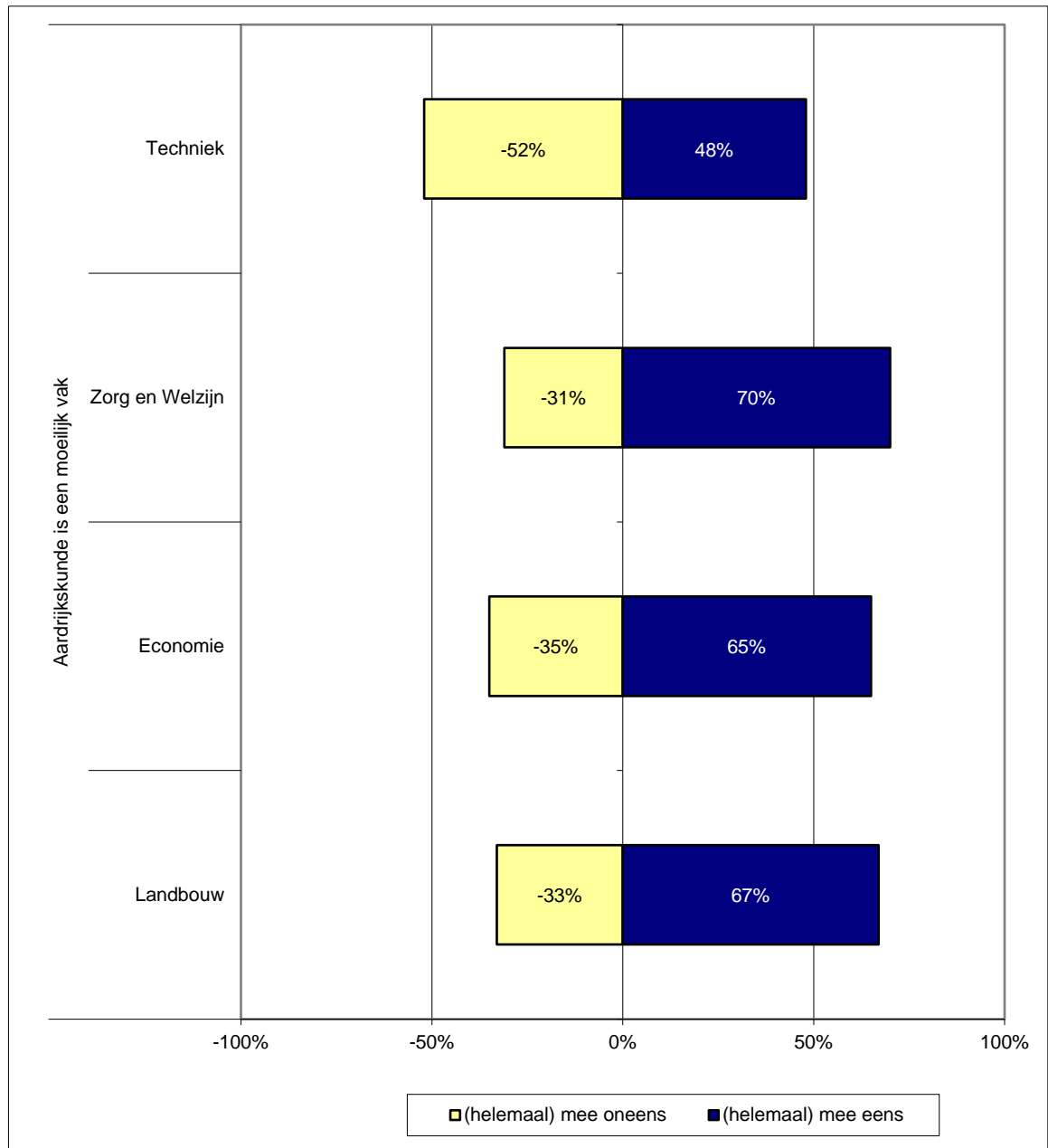

- Jongens zien beduidend minder vaak tegen het examen op en geven iets vaker aan dat ze weten wat ze kunnen verwachten op het eindexamen.

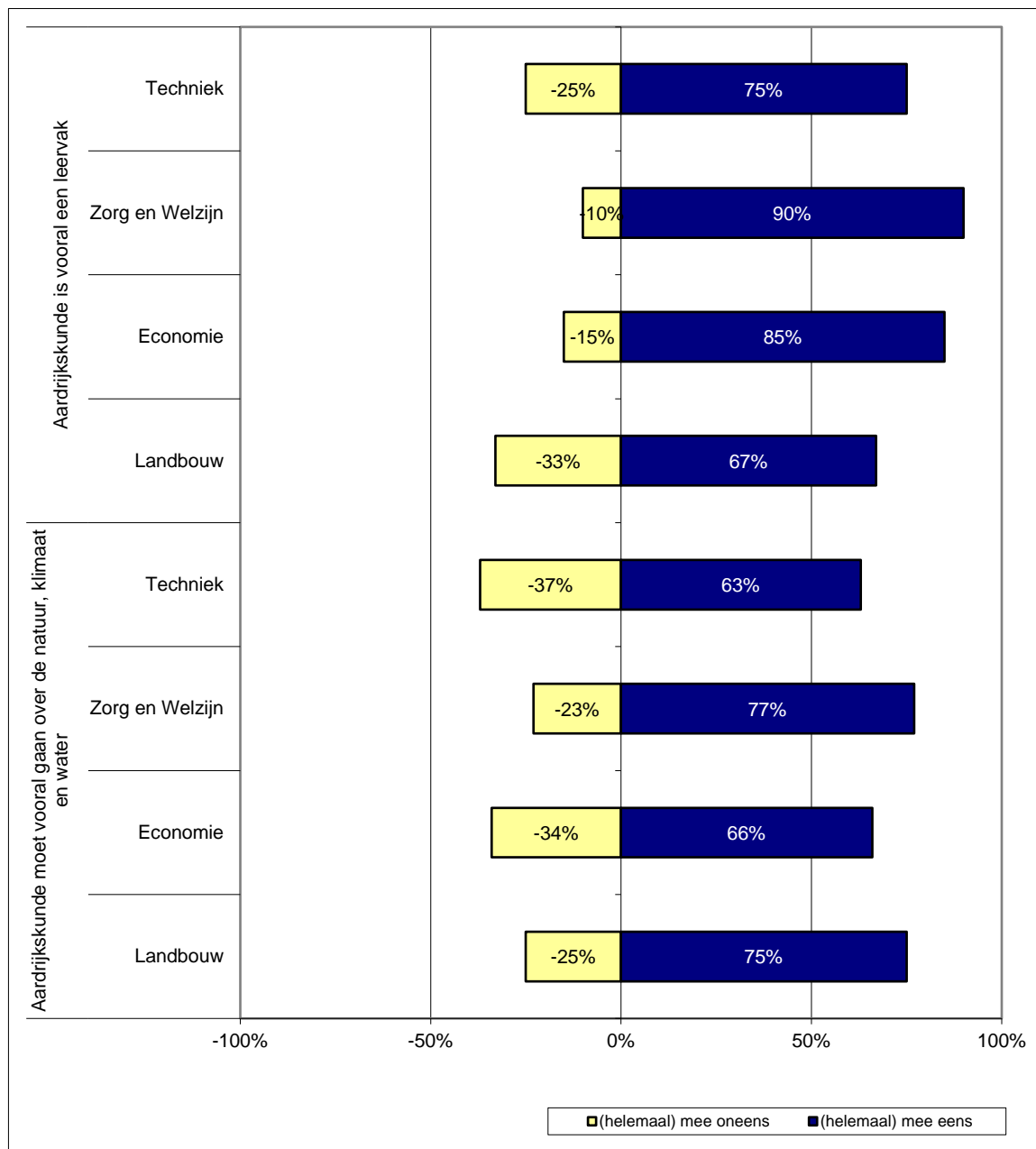
Significante verschillen tussen sectoren

Diagram 13: Aardrijkskunde is een moeilijk vak

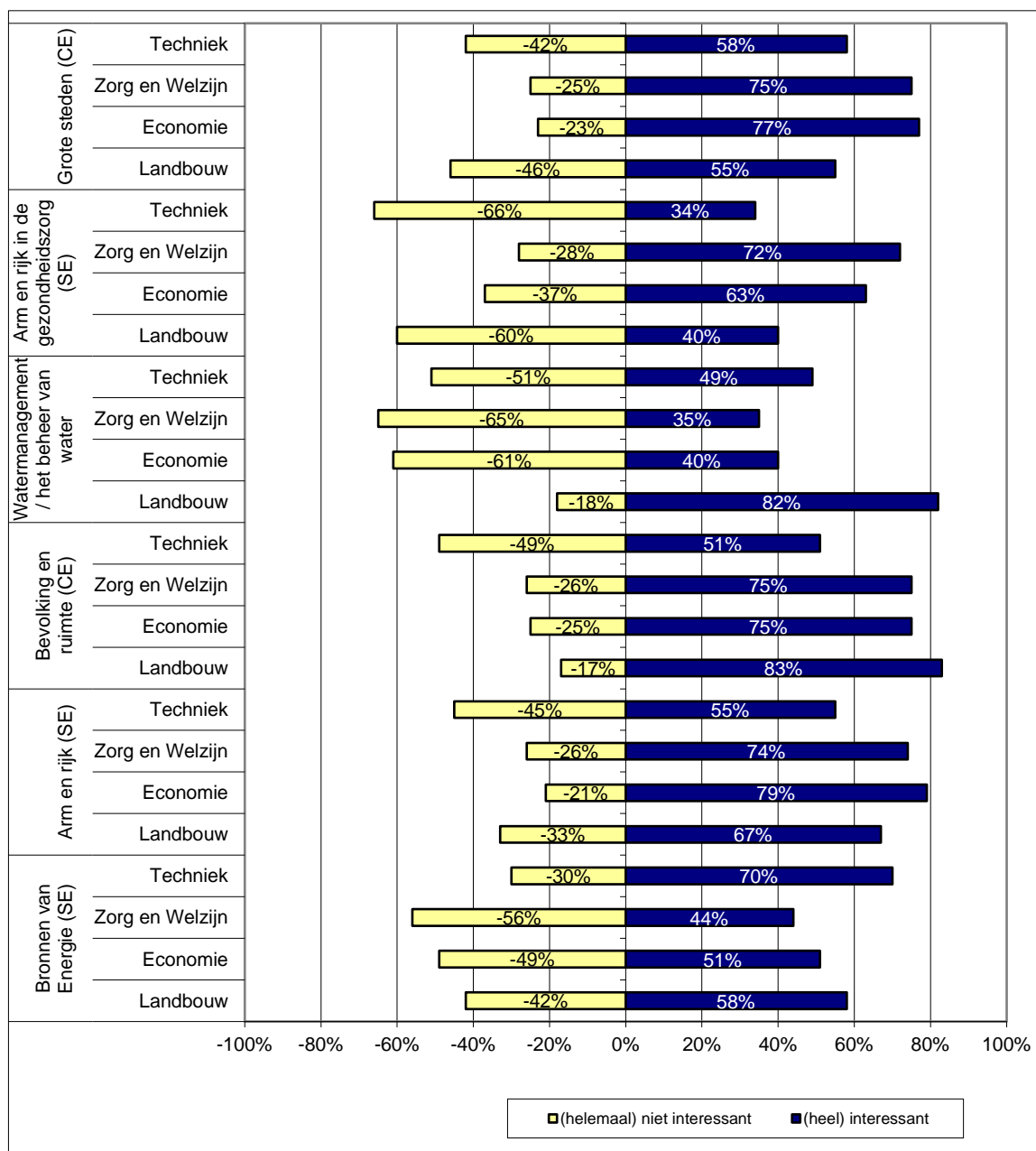
- Leerlingen in de sector Zorg en welzijn geven het vaakst aan dat ze aardrijkskunde een moeilijk vak vinden. Het minst wordt dat aangegeven door leerlingen in de sector Techniek. Waarschijnlijk wordt dit verklaard vanuit het gegeven dat meisjes het vak moeilijker vinden dan jongens (zie diagram 7). De sector Zorg en welzijn wordt meer gekozen door meisjes; de sector Techniek meer door jongens.

Diagram 14: Wat vind je van aardrijkskunde? (vervolg)

- De leerlingen in de sector Zorg en welzijn vinden het vaakst aardrijkskunde een leenvak.
- Er is ook een (gering) verschil te zien in het antwoord op de vraag of aardrijkskunde vooral moet gaan over de natuur, klimaat en water. Leerlingen in de sectoren Zorg en welzijn en Landbouw vinden dat iets vaker.

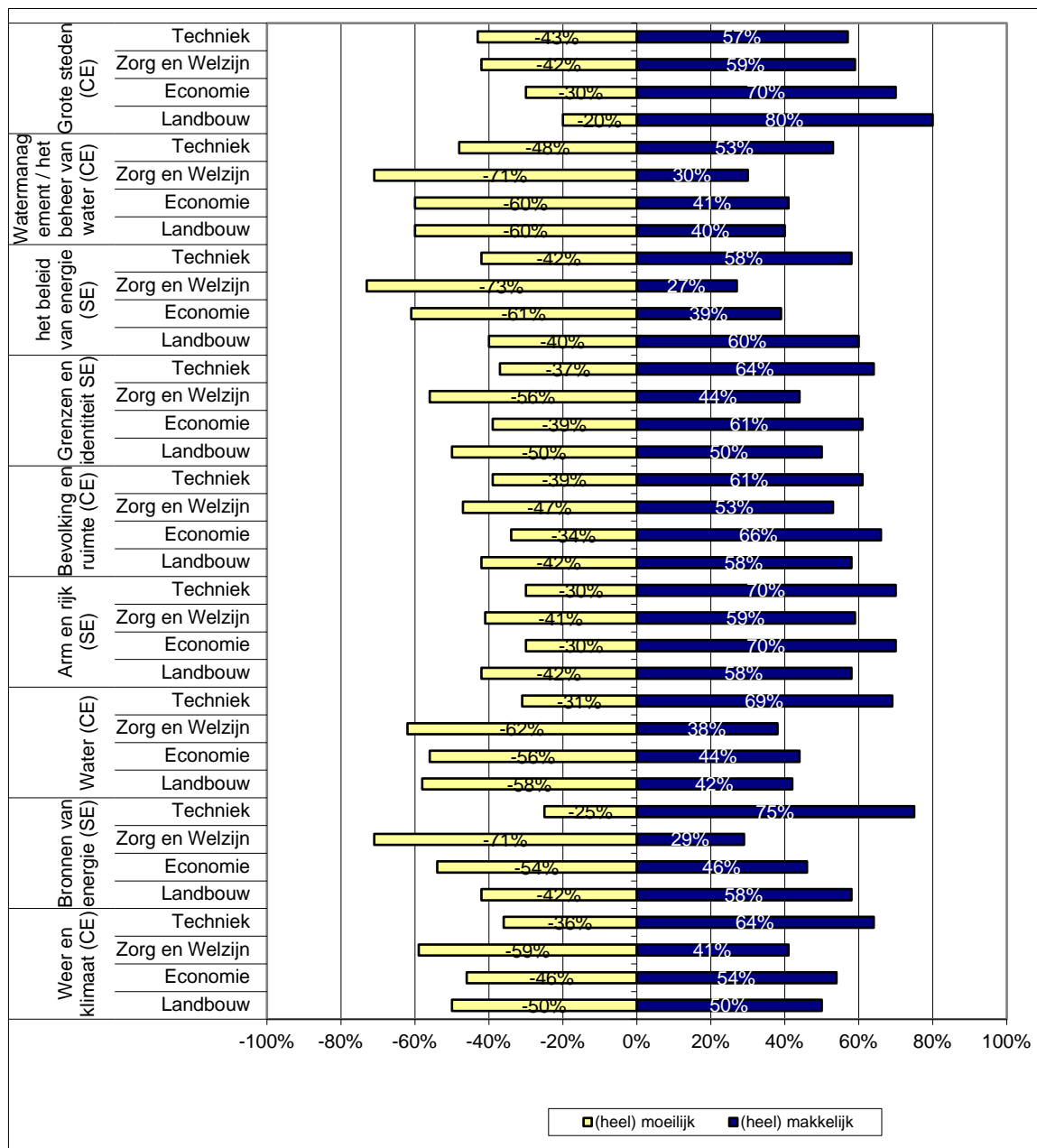
Diagram 15: Examenonderwerpen interessant?

- De interesse voor de afzonderlijke onderwerpen wisselt per sector.
  - Leerlingen in de sector Techniek zijn het sterkst geïnteresseerd in het onderwerp Bronnen van energie. Het minst zijn ze geïnteresseerd in het onderwerp Arm en rijk in de gezondheidszorg.
  - Leerlingen in de sector Zorg en welzijn zijn het sterkst geïnteresseerd in het onderwerp Arm en rijk in de gezondheidszorg. Veel minder ligt hun interesse bij de onderwerpen Watermanagement en Bronnen van energie.
  - Leerlingen in de sector Economie zijn het meest geïnteresseerd in het onderwerp Grote steden. Beduidend minder interesse hebben ze voor het onderwerp Watermanagement.

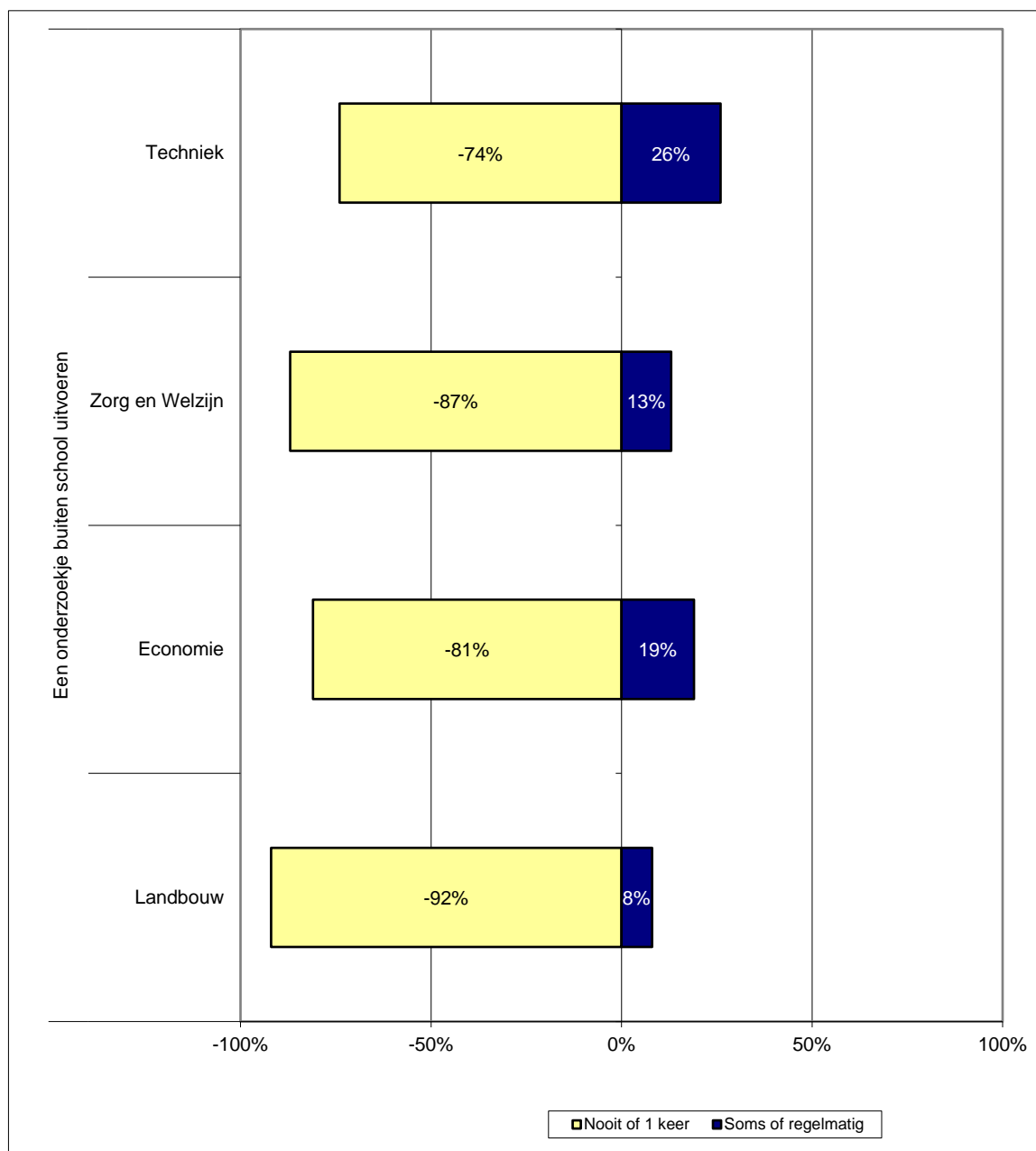
- Leerlingen in de sector Landbouw zijn het sterkst geïnteresseerd in de onderwerpen Bevolking en ruimte en Watermanagement. Het minst zijn ze geïnteresseerd in het onderwerp Arm en rijk in de gezondheidszorg.

Diagram 16: Examenonderwerpen moeilijk?

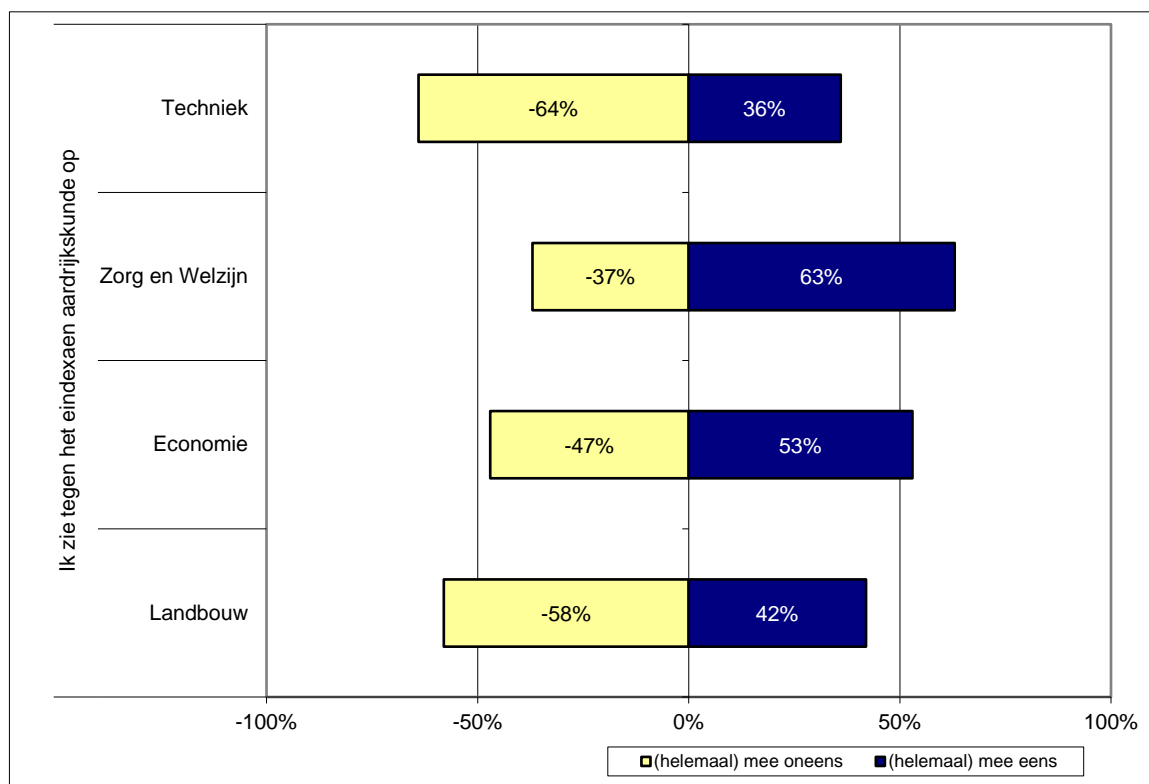
- Leerlingen Zorg en welzijn geven het vaakst aan dat ze met een bepaald onderwerp moeite hebben. Dat geldt voor de onderwerpen Watermanagement; Energiebeleid; Grenzen en identiteit; Bevolking en ruimte; Water; Bronnen van energie; Weer en klimaat.
- Leerlingen Techniek hebben het minst moeite met de onderwerpen Bronnen van energie; Water; Arm en rijk.
- Leerlingen Economie hebben het minst moeite met de onderwerpen Bevolking en ruimte; Arm en rijk.
- Leerlingen Landbouw hebben het minst moeite met de onderwerpen Grote steden; Energiebeleid.

Diagram 17: Wat doe je bij aardrijkskunde?

- Leerlingen uit de verschillende sectoren verschillen (enigszins) in hun antwoord op de vraag of er weleens een onderzoekje buiten de school wordt uitgevoerd. De meeste leerlingen geven aan dat dit nooit of slechts een enkele keer het geval is. Het minst in de sector Landbouw. Iets vaker is dat (*soms of regelmatig*) in de sector Techniek.

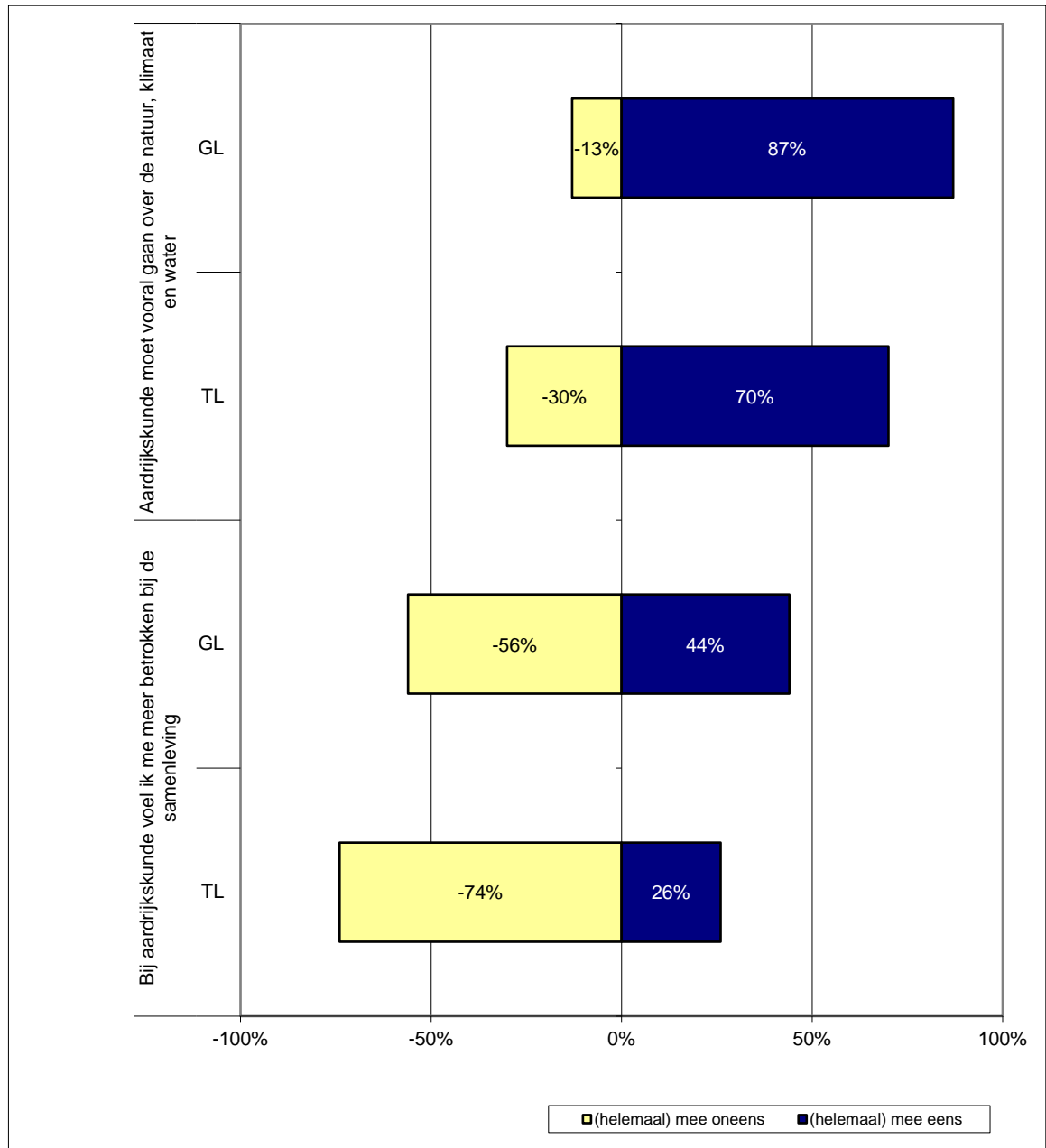
Diagram 18: Opzien tegen het examen

- Leerlingen Zorg en welzijn zien het meest op tegen het eindexamen aardrijkskunde. Leerlingen in de sector Techniek het minst. Ook hier geldt dat dit verklaard zou kunnen worden uit het aantal jongens en meisjes dat voor deze sectoren kiest.

Significante verschillen tussen leerwegen

Diagram 19: Wat vind je van aardrijkskunde?

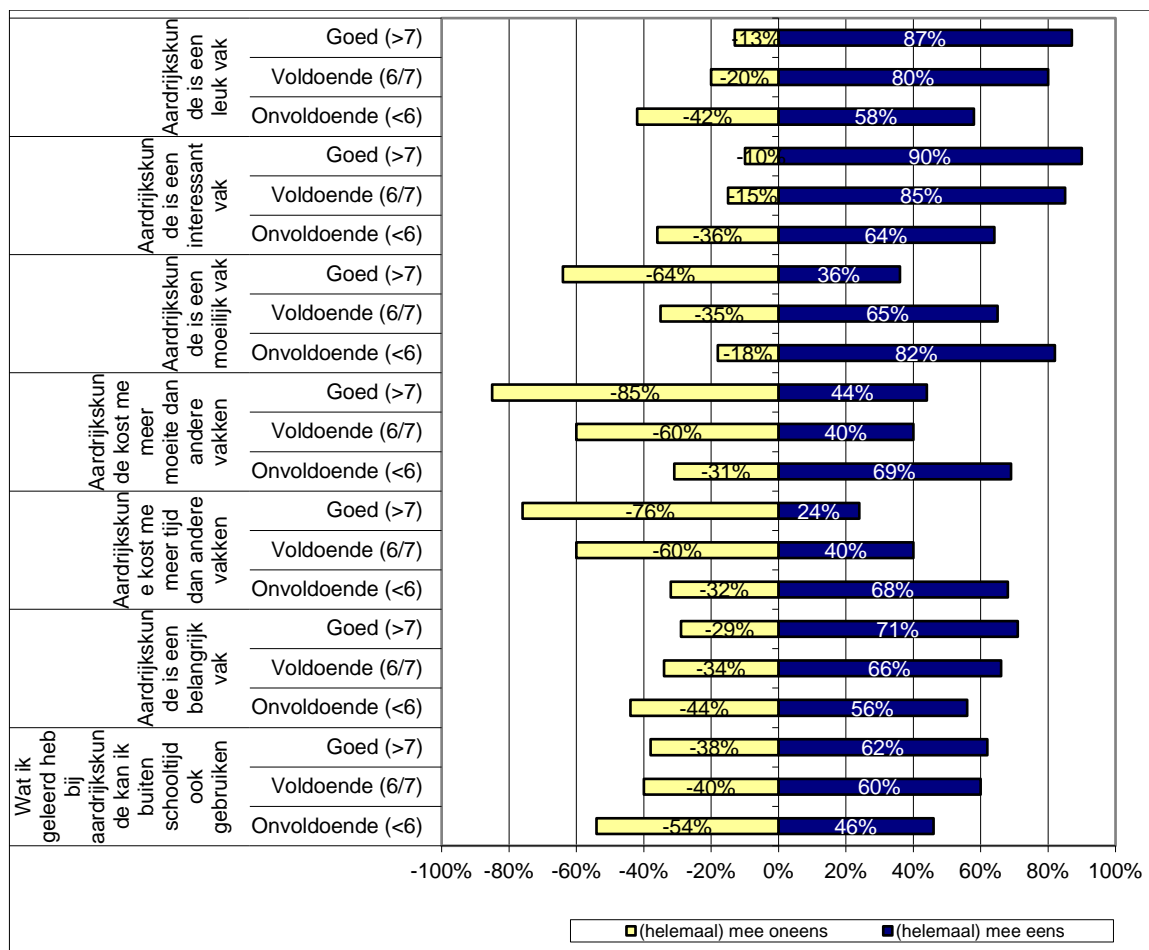

- Ten opzichte van TL-leerlingen vinden GL-leerlingen vaker dat aardrijkskunde vooral moet gaan over natuur, klimaat en water.
- Leerlingen vinden over het algemeen niet dat ze door aardrijkskunde meer betrokken zijn bij de samenleving. Dat geldt voor TL-leerlingen sterker dan voor GL-leerlingen.

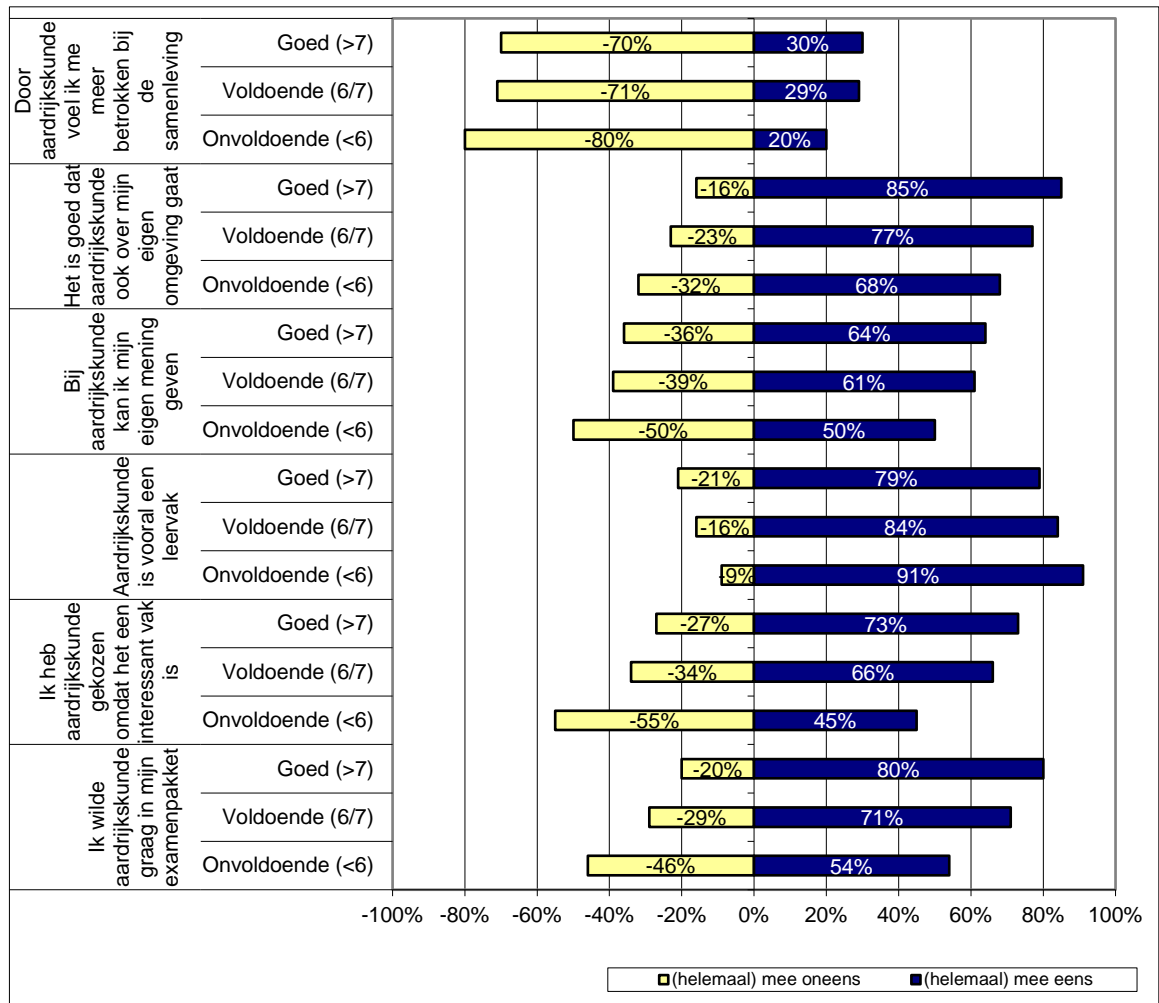
Significante verschillen tussen goede en slechte leerlingen

Diagram 20: Wat vind je van aardrijkskunde?

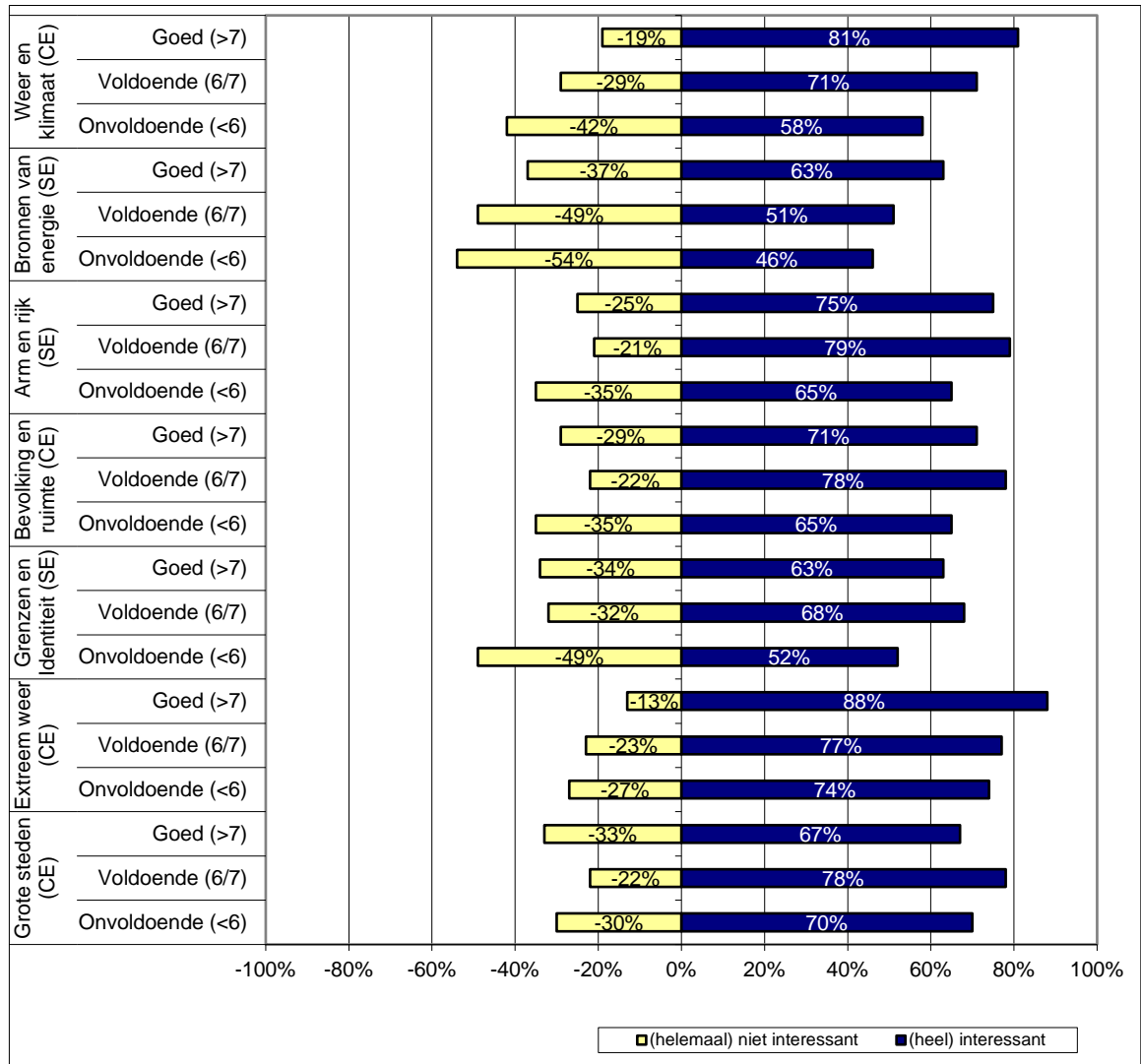
- De betere leerlingen vinden aardrijkskunde (iets) vaker een leuk, interessant en belangrijk vak. Verder geven ze vaker aan dat wat bij aardrijkskunde geleerd is ook buiten schooltijd te gebruiken is.
- De minder goede leerlingen vinden aardrijkskunde vaker een moeilijker vak, dat meer moeite en tijd kost dan andere vakken.

Diagram 21: Wat vind je van aardrijkskunde? (vervolg)

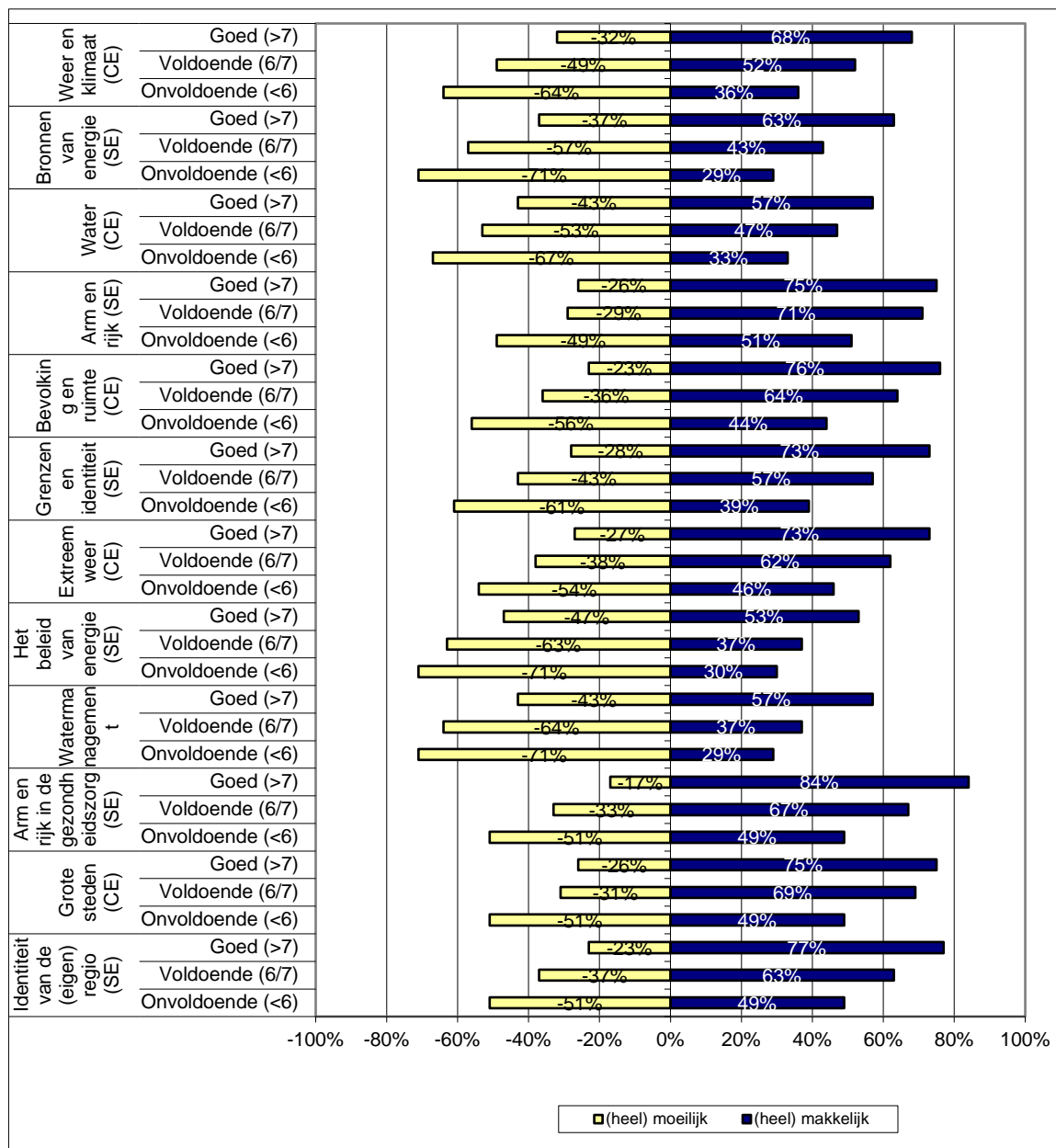
- Betere leerlingen vinden het vaker goed dat aardrijkskunde ook over de eigen omgeving gaat, en dat ze bij aardrijkskunde een eigen mening kunnen geven.
- Betere leerlingen hebben aardrijkskunde vaker gekozen omdat het een interessant vak is, en wilden het vak over het algemeen graag in hun examenpakket.
- Leerlingen die onvoldoende staan voor het vak vinden aardrijkskunde vaker een leervak.

Diagram 22: Examenonderwerpen interessant?

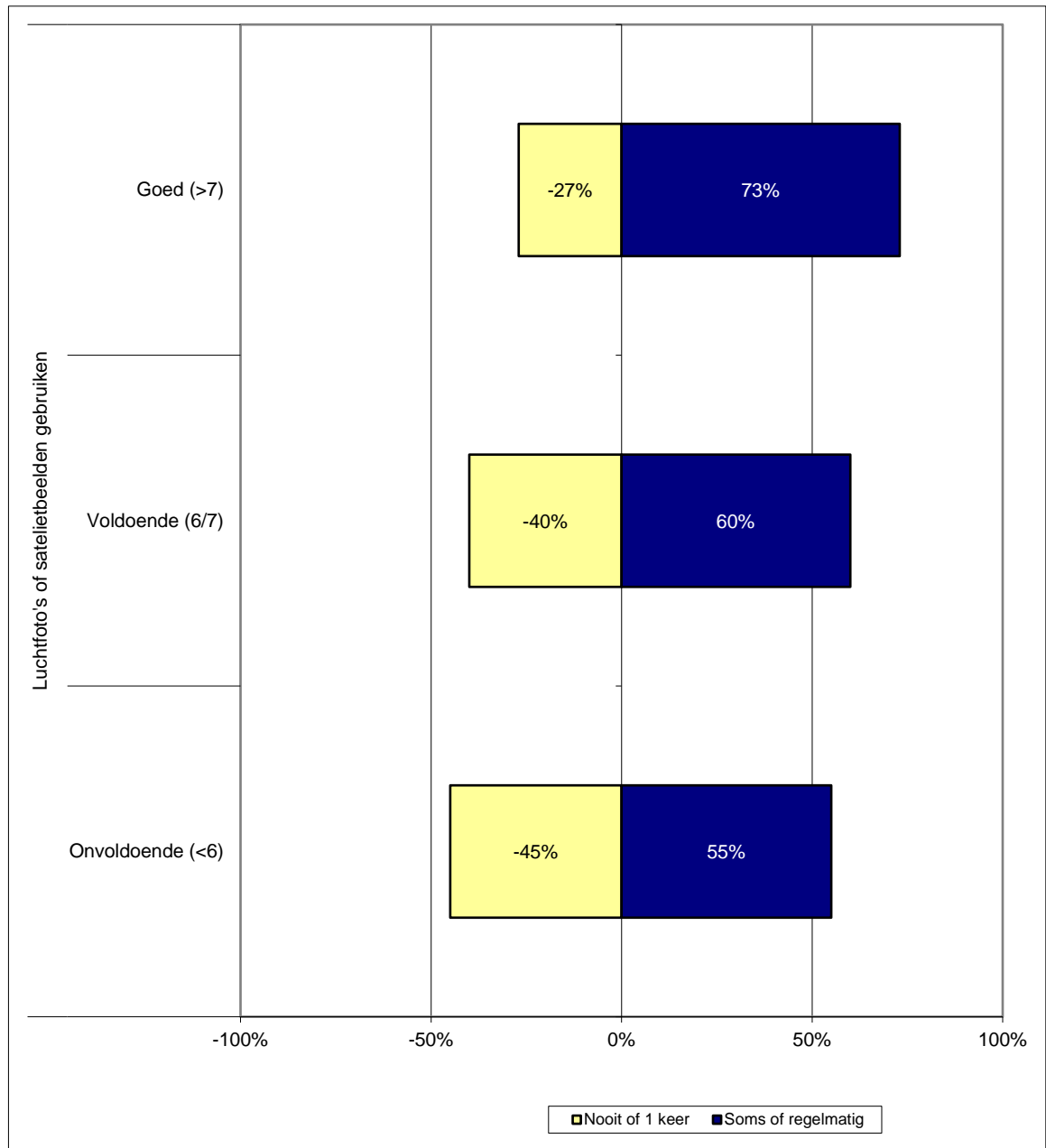
- Het is opvallend dat niet altijd de betere leerlingen de afzonderlijke onderwerpen interessanter vinden dan de gemiddeld presterende leerlingen. Bij meerdere onderwerpen vinden juist de gemiddelde het interessanter dan de betere leerlingen.
- De minder presterende leerlingen vinden wat vaker de onderwerpen Bronnen van energie en Grenzen en identiteit minder interessant.

Diagram 23: Examenonderwerpen moeilijk?

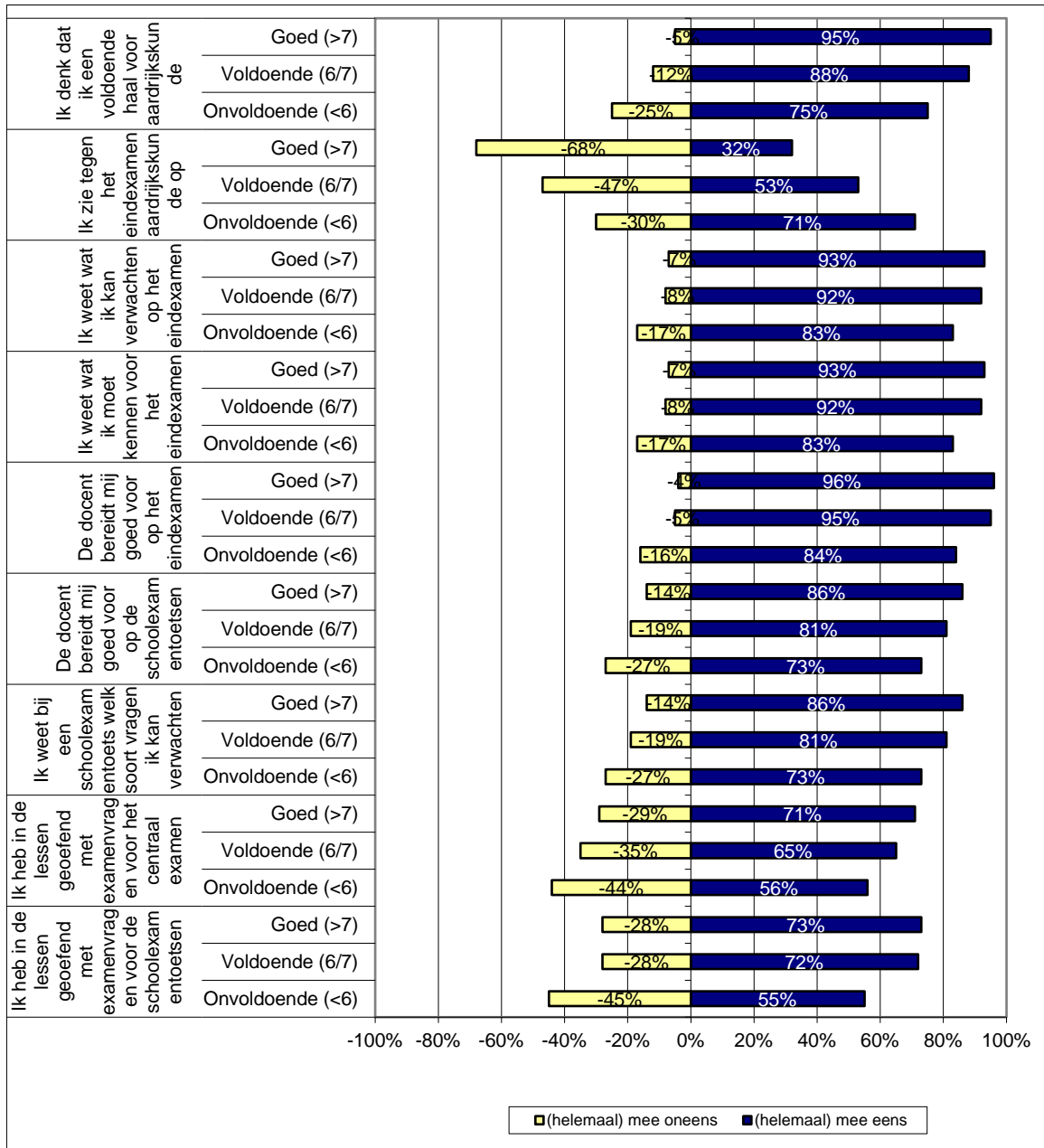
- Minder goede leerlingen vinden vaker de afzonderlijke onderwerpen moeilijk.

Diagram 24: Wat doe je bij aardrijkskunde?

- Betere leerlingen geven iets vaker aan dat er (soms of regelmatig) luchtfoto's of satellietbeelden gebruikt worden bij aardrijkskunde.

Diagram 25: Verwachting ten aanzien van en voorbereiding op het examen

- Minder goed presterende leerlingen zien meer op tegen het examen. Desondanks denken de meesten dat ze een voldoende halen.
- De meeste, zowel goede als minder goed presenterende, leerlingen vinden dat ze goed voorbereid zijn op het examen, weten wat ze kunnen verwachten en geven aan dat ze geoefend hebben met examenvragen. Dat gevoel leeft sterker bij de betere leerlingen.